

Handläggare
Elin Hirschfeldt
Telefon: 08-508 32 711**Till**
Utbildningsnämnden
2021-09-23

Mer relevant än någonsin. Biblioteksplan för Stockholms stad 2022-2025

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2021/850

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
UtbildningsdirektörAnette Burman
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ett förslag till Biblioteksplan för Stockholms stad till utbildningsnämnden. I förslaget stakas riktningen ut för stadens folkbiblioteksverksamhet för den kommande fyraårsperioden. I biblioteksplanen formuleras behovet av fem strategiska förflyttningar, i syfte att underlätta och utveckla mötet mellan bok och användare samt i övrigt utveckla folkbibliotekens viktiga samhällsuppdrag.

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget. Förvaltningen uppskattar planens tydlighet avseende bibliotekens prioriterade målgrupper och välkomnar utvecklad samverkan mellan förskola/skola och folkbibliotek. Förvaltningen anser dock att planens skrivningar om skolbibliotek bör stämma bättre överens med stadens skolbiblioteksplan, framför allt i fråga om skolbibliotekens uppdrag och bemanning.

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund/Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat förslag till Biblioteksplan för Stockholms stad 2022–2025 (dnr KS 2020/1109) till utbildningsnämnden.

Förslaget till biblioteksplan tar sin utgångspunkt i bibliotekslagen samt Vision 2040 och bygger på en bred datainsamling där användare, icke-användare, medarbetare, samarbetspartners och andra samhällsaktörer har deltagit.

I biblioteksplanen beskrivs de sätt på vilket folkbiblioteket är mer relevant än någonsin för läsfrämjande, samhälleligt deltagande och kultur. Detta illustreras bland annat genom insprängda användarcitat om folkbibliotekens betydelse för målgrupperna. Biblioteksplanen slår fast att bibliotekens stora betydelse bäst förvaltas genom att biblioteken förändras i takt, och i samverkan, med omvärlden. Fem strategiska förflyttningar formuleras i syfte att utveckla och underlätta mötet mellan bok och användare, stärka användarnas tillgång till folkbibliotek och biblioteksutbud samt säkerställa medborgarservice och demokratisk vägledning utifrån bibliotekens lagstadgade uppdrag.

Biblioteksplanen slår fast att samarbeten är fortsatt avgörande för att bredden i folkbiblioteksuppdraget ska kunna genomföras. Bland viktiga samarbetspartners lyfts skolor och förskolor.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa i samverkan med förskoleavdelningen, grundskoleavdelningen och gymnasieavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 14 september 2021. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 15 september 2021.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen välkomnar och ställer sig i huvudsak positiv till förslaget till Biblioteksplan för Stockholms stad.

Förvaltningen ställer sig bakom biblioteksplanens beskrivning av folkbibliotekens viktiga roll för läsning, bildning, kulturliv och samhälleligt deltagande. Denna viktiga roll illustreras förtjänstfullt, inte minst med hjälp av insprängda användarcitat.

De strategiska förflyttningar som beskrivs i biblioteksplanen kan på olika sätt påverka barns och ungas läsglädje, lärande och skapande och har därmed bäring på utbildningsnämndens uppdrag. Biblioteksplanen samspelar med stadens skolbiblioteksplan 2021–2024. I folkbibliotekens uppdrag ingår enligt biblioteksplanen att erbjuda ett brett utbud av litteratur och läsfrämjande aktiviteter, liksom att fungera som stöd i förskolornas läs- och språkstimulerande arbete och samverka med stadsdelsförvaltningarna. Samverkan specificeras närmare i skolbiblioteksplanen.

I förordet, på sidan 7, synliggörs att biblioteksplanen har fokus på folkbiblioteken och att skolbiblioteksverksamheten regleras i en egen plan. Förvaltningen föreslår dock att den aktuella skrivningen ändras till: ”Därtill kommer skolbiblioteken vid de 160 kommunala skolorna, vilka regleras i Skolbiblioteksplan för skolor och förskolor i Stockholms stad 2021–2024”.

Förvaltningen instämmer i att samverkan mellan folkbibliotek och förskola under lång tid visat sig vara framgångsrik och viktig för att stimulera läsning hos barn. Målsättningarna kopplat till folkbibliotekets uppdrag gentemot förskolorna överensstämmer också med de som ställts upp i skolbiblioteksplanen. Att även målsättningen om samverkan mellan folkbiblioteken och skolorna skrivs fram i biblioteksplanen är utmärkt. Förvaltningen välkomnar alla initiativ till fortsatta och fördjupade samarbeten på både skol- och förvaltningsnivå. Samverkan utifrån kultur- och utbildningsförvaltningens gemensamma uppdrag för barn och unga hade gärna kunnat få en mer konkret utformning i planen.

När det gäller de specifika skrivningarna om skolbibliotek under avsnitt 1.6 så anser förvaltningen att biblioteksplanens skrivningar bör stämma bättre överens med stadens skolbiblioteksplan. Detta gäller framför allt skolans ansvar i fråga om skolbibliotek och skolbibliotekspersonalens utbildningsbakgrund. Det bör också förtydligas att samverkan med skolor är viktig för att möta barn och unga som annars inte söker sig till just *folkbiblioteket*.

De fem strategiska förflyttningarna ter sig ur förvaltningens synpunkt som relevanta mot bakgrund av rådande samhällskontext. Förvaltningen uppskattar ambitionen att öka nyttjandet av biblioteksbeståndet och idén om att barn och unga på olika sätt ska kunna vara ännu mer medskapare i levandegörandet av litteraturen och i biblioteksupplevelsen i stort.

De tänkta organisatoriska förändringarna, i form av en mer gemensam boksamling samt satsningen på ett större ”nodbibliotek” i varje stadsdel, handlar som förvaltningen förstår det om att åstadkomma ökad tillgänglighet till biblioteksservice samt om att använda folkbibliotekens resurser så effektivt som möjligt. Ökad tillgänglighet genom satsningar på meröppet och bokbussverksamhet uppfattar förvaltningen som bra och viktiga, inte minst ur förskolans perspektiv. Tillgång till läxhjälp och studieplatser ser förvaltningen också som särskilt viktiga insatser. Under pandemin har det blivit tydligt att många elever behöver kunna gå till folkbiblioteket utanför skoltid för att kunna studera i lugn och ro. Ett bemannat folkbibliotek i närområdet utgör fortsatt en viktig utgångspunkt för barns läsande och lärande.

När det gäller den gemensamma boksamlingen framgår det inte i biblioteksplanen om denna är tänkt att omfatta barnlitteratur på svenska och andra modersmål. Förvaltningen önskar att särskild uppmärksamhet ägnas åt hur barn och unga och deras förskolepedagoger, lärare, skolbibliotekarier och vårdnadshavare skulle kunna påverkas av en sådan förändring. Det är angeläget att alla barn och unga i staden har likvärdig tillgång till folkbiblioteken och all dess litteratur, oavsett modersmål, vårdnadshavares utbildningsbakgrund eller var i staden de bor. Förvaltningen förlitar sig här på biblioteksplanens viktiga utgångspunkt om att folkbibliotekens verksamhetsutveckling alltid i första hand bör utgå från behoven hos de prioriterade målgrupper som fastslås i bibliotekslagen.

Förvaltningen hade välkomnat fler innehållsmässiga kopplingar mellan biblioteksplan och skolbiblioteksplan, i syfte att ge en mer samlad riktning för det kommunala biblioteksuppdraget. En förhoppning är att förvaltningarna med gemensamma krafter kan ta ett sådan tydligare gemensamt grepp inför 2026.

Konsekvenser för jämställdhet och för barn och barns rättigheter

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Eftersom remisstiden är kort föreslår förvaltningen att utbildningsnämnden justerar beslutet omedelbart.

Bilaga

Mer relevant än någonsin. Biblioteksplan för Stockholms stad 2022-2025